

Letter to Editor**Investigating the mediating role of self-esteem in relation to academic field satisfaction with resilience and loneliness among students of Tehran University of Medical Sciences in the academic year of 2022**

Narges Ebrahimi ^{*1}, Sanam Hosseinpour ², Gholamreza Garmaroudi Andji ³, Farshid Rahimi ⁴, Elham Rezaei ⁵, Atena Mozeshi ⁶, Neda Mehdizadeh ⁷

1. Bachelor of Public Health student, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
2. Master's student in Epidemiology, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran
3. Department of Health Education and Health Promotion, Professor, Faculty of Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
4. Lecturer of Marketing Management, Islamic Azad University, Department of Research Sciences, Tehran, Iran
5. Midwifery Master's student, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
6. Bachelor of Psychology, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
7. Medical student and MPH, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Article Info.**Received: 06- Apr- 2024****Accepted: 19- May- 2024****Abstract**

This research aimed to investigate the relationship between the mediating role of self-esteem in relation to academic field satisfaction with resilience and loneliness in a cross-sectional descriptive-analytical way. The research design was a relational model of structural relations. This research was conducted with the participation of 384 students of Tehran University of Medical Sciences in the academic year of 1402-1401 as participants in the research. To measure the variables of the research, the USRS self-esteem questionnaire, the resilience questionnaire, the feeling of loneliness questionnaire, the satisfaction questionnaire for the field of study, the researcher-made demographic information questionnaire, and the structural equation method with the help of smart pls software were used to check the hypotheses. The results indicate that satisfaction with the field of study has a positive and significant effect on students' resilience, or in other words, there is a significant relationship between satisfaction with the field of study and students' resilience and loneliness. Finally, it can be concluded that according to the findings of the research, there is a significant difference between the degree of satisfaction with the field of study among the people studied based on the GPA and the field of study. In fact, the results show that having a higher grade point average in education increases students' satisfaction with their field of study. Also, the degree of satisfaction with the field of study of people is different based on the field of study. In fact, people who have a better field based on the society's approach will have a higher level of satisfaction with their field of study.

Keywords: self-esteem, loneliness, students, academic satisfaction

*** Corresponding Author:** Narges Ebrahimi, Sabzevar, Jovin, Jovin Faculty of Nursing. Tel: 09143961908.

E-mail: nargesebrahimi.um@gmail.com

How to Cite: Ebrahimi N, Hosseinpour S, Garmaroudi Andji G.H, Rahimi F, Rezaei E., Mozeshi A., Mehdizadeh N. Investigating the mediating role of self-esteem in relation to academic field satisfaction with resilience and loneliness among students of Tehran University of Medical Sciences in the academic year of 2022. *Journal of Student Research Committee Sabzevar University of Medical Sciences*, 2024;29(2): 243-258.

مقاله پژوهشی

نقش میانجی عزت نفس در ارتباط با رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری و احساس تنهایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

نرگس ابراهیمی^{۱*}، صنم حسین پور^۲، غلامرضا گرمارودی اندجی^۳، فرشید رحیمی^۴، الهام رضایی^۵، آتنا مزیدی^۶، ندا مهدی زاده^۷

۱. دانشجوی کارشناسی بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

۳. گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، استاد، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

۴. مدرس مدیریت بازاریابی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران

۵. دانشجوی کارشناسی ارشد مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

۶. دانشجوی کارشناسی هوشبری، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

۷. دانشجو پزشکی و MPH، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۳۰

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی رابطه نقش میانجی عزت نفس در ارتباط با رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری و احساس تنهایی به صورت مقطعی توصیفی - تحلیلی صورت گرفت. طرح پژوهش رابطه‌ای از نوع مدل سازی معادلات ساختاری بود. این پژوهش با حضور ۳۸۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به عنوان مشارکت کننده در تحقیق انجام شد. برای اندازه گیری متغیرهای پژوهش از پرسشنامه عزت نفس USRS، پرسشنامه تاب آوری، پرسشنامه احساس تنهایی، پرسشنامه رضایت از رشته تحصیلی، پرسشنامه پژوهشگر ساخته اطلاعات دموگرافیک و برای بررسی فرضیه ها از روش معادلات ساختاری با کمک نرم افزار smart pls استفاده شده است. طبق نتایج به دست آمده رضایت از رشته تحصیلی بر تاب آوری دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد یا به عبارتی دیگر بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری و احساس تنهایی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. در نهایت می توان چنین نتیجه گیری کرد که با توجه به یافته های پژوهش، بین میزان رضایت از رشته تحصیلی در بین افراد مورد مطالعه بر اساس معدل و رشته تحصیلی اختلاف معنی داری وجود دارد. درواقع نتایج نشان می دهد که داشتن معدل بالاتر در تحصیل باعث افزایش رضایت از رشته تحصیلی دانشجویان می شود. همچنین میزان رضایت از رشته تحصیلی افراد بر اساس رشته تحصیلی متفاوت است. درواقع افرادی که از رشته بهتری بر اساس رویکرد جامعه برخوردار هستند دارای رضایت از رشته تحصیلی بالاتری نیز خواهند بود.

کلید واژگان: احساس تنهایی، دانشجویان، رضایت تحصیلی، عزت نفس

نویسنده مسئول: نرگس ابراهیمی، دانشجوی کارشناسی بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. شماره تماس: ۰۹۱۴۳۹۶۱۹۰۸. ایمیل: nargesebrahimi.um@gmail.com

استناد به مقاله: نرگس ابراهیمی، صنم حسین پور، غلامرضا گرمارودی اندجی، فرشید رحیمی، الهام رضایی، آتنا مزیدی، ندا مهدی زاده، نقش میانجی عزت نفس در ارتباط با رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری و احساس تنهایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲، مجله کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، تابستان ۱۴۰۳، دوره ۲۹، شماره ۲، صفحات: ۲۴۳-۲۵۸.

با ورود به دانشگاه و شروع دوران دانشجویی که یکی از مهم‌ترین دوره‌های زندگی است که تغییرات عمده‌ای در زندگی اجتماعی، فردی، خانوادگی، روحی و روانی دانشجوی به وجود می‌آید و همین تغییر می‌تواند باعث به هم ریختگی دانشجویان شود [۱-۲]. دوره دانشجویی یکی از دوران مهم در تحصیل فرد است که تغییرات بسیاری برای دانشجو در این دوره اتفاق می‌افتد که اگر دانشجو بتواند از این دوران به خوبی بهره‌برد سربلند بیرون خواهد آمد و یکی از تأثیرگذارترین دوران در طول زندگی فرد می‌تواند باشد [۳].

احساس تنهایی از مسائل و احساساتی است که دانشجویان را درگیر می‌کند و همچون یک واکنش عاطفی بسیار ناخوشایند به انزوا درک شده است. در اکثر مواقع، احساس تنهایی با کمبود ناخواسته ارتباطات و صمیمیت ارتباط دارد. احساس تنهایی به شکلی حالتی جدا بودن از دیگران است. البته همه افرادی که تنهایی را تجربه می‌کنند، لزوماً احساس تنهایی نمی‌کنند. به عنوان یک احساس ذهنی، تنهایی می‌تواند حتی زمانی که فرد توسط افراد دیگر احاطه شده است، احساس شود. دلایل احساس تنهایی متفاوت است، می‌تواند به دلیل وراثت ژنتیکی، عوامل فرهنگی یا اتکای بیش از حد به فناوری‌های روز مانند اینترنت باشد [۳-۵].

آمارها نشان‌دهنده این موضوع است که از هر چهار نفر، یک نفر از احساس تنهایی رنج می‌برد. دانشجویان هم به عنوان قشری از جامعه به دلایل مختلفی مثل دوری از خانواده، ترس از تجربه‌های جدید، درآمد کم، حجم بالای دروس، فضای رقابتی دانشگاه و فعالیت‌های فیزیکی کم در معرض احساس تنهایی هستند. مطالعات نشان می‌دهد،

افرادی که احساس تنهایی را تجربه می‌کنند در معرض خطر بالای بیماری‌های قلبی عروقی، فشارخون بالا، هایپرکلسترومی و افزایش افکار خودکشی و افسردگی قرار می‌گیرند. این افراد بیشتر از بقیه افراد جامعه به مصرف الکل و سیگار روی می‌آورند و به دلیل فعالیت فیزیکی کم، معمولاً چاق‌تر از افرادی هستند که احساس تنهایی ندارند [۶].

برای درمان و کاهش آثار احساس تنهایی از روش‌های مختلفی می‌توان استفاده کرد، یکی از این روش‌ها تاب‌آوری است، تاب‌آوری، فرآیندی پویا در هر سطحی از عملکرد است که سازگاری مثبت افراد پس از ناملازمات را در برمی‌گیرد که می‌توان با در نظر گرفتن یک دیدگاه سیستمی یکپارچه و چندگانه هنگام بررسی عملکرد انعطاف‌پذیر با ترکیب منظومه‌های بیولوژیکی و روانی - اجتماعی و حتی لزوم همکاری بین محققان از رشته‌های مختلف تأکید می‌شود [۷]. تاب‌آوری منبعی برای آسان کردن مقابله با سختی‌ها، مشکلات و مقاومت در برابر تنش‌ها است. تاب‌آوری تمرکز ما را از شکست خوردن در شرایط دشوار به سمت رشد و پیشرفت هدایت می‌کند. در اصل، تاب‌آوری نوعی ترمیم روان خود با پیشنهادها، مثبت هیجانی، عاطفی و شناختی است [۸]. تاب‌آوری از جمله مهم‌ترین توانایی‌های انسان است که منجر به انعطاف‌پذیری مقابله مؤثر با موقعیت‌های استرس‌زا در افراد جامعه از جمله دانشجویان می‌شود [۹].

با علم به این موضوع که دانشجویان از ارکان اصلی یک دانشگاه و جامعه هستند، توجه به رضایتمندی آن‌ها از رشته تحصیلی و آینده شغلی یکی از مهم‌ترین عوامل پیشرفت دانشجویان و جامعه است [۱۰]. نقش رضایت از رشته تحصیلی در عملکرد دانشجویان انکارناپذیر و جز یکی از

۷. عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب‌آوری دانشجویان نقش میانجی دارد.
۸. متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) با عزت نفس، دانشجویان رابطه وجود دارد.
۹. متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) با رضایت از رشته تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد.
۱۰. متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) با تاب‌آوری و دانشجویان رابطه وجود دارد.
۱۱. متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) با احساس تنهایی دانشجویان رابطه وجود دارد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر به صورت یک مطالعه مقطعی توصیفی-تحلیلی در جامعه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۳۸۴ نمونه از این جامعه انجام شد. در این مطالعه نمونه‌های مورد بررسی از بین دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و با استفاده از یک پرسشنامه پنج‌قسمتی انتخاب شدند.

ابزار سنجش

ابزار جمع‌آوری اطلاعات یک پرسشنامه پنج‌قسمتی شامل پرسشنامه پژوهشگر ساخته اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه عزت نفس بتز، پرسشنامه سنجش رضایت از رشته تحصیلی عنبری، پرسشنامه تاب‌آوری کانرودیویدسون و پرسشنامه احساس تنهایی راسل است. این مطالعه توسط

مهم‌ترین عوامل مؤثر در موفقیت دانشجویان است. بی‌علاقگی و رضایت از رشته تحصیلی بر روی سلامت روان تأثیرگذار است (۱۱ و ۱). احساس تنهایی با گریز از محل تحصیل و کاهش عملکرد تحصیلی مرتبط است [۱۳]. تاب‌آوری نیز به عنوان یکی از متغیرهای مهم در مقابله با مشکلات در رضایت و پیشرفت تحصیلی نقش دارد [۱۴].

عزت نفس نیز به معنی اعتماد کردن به ارزش یا توانایی‌های خود است. عزت نفس شامل باورهایی از جمله (من را دوست دارند) و (من شایسته هستم) و حالاتی عاطفی مثل پیروزی و غرور است [۱۵]. عزت نفس، یکی از عوامل مهم در موفقیت است که بر روی جنبه‌های مختلف تحصیل تأثیرگذار است [۱۶]. هدف پژوهش تعیین روابط این موارد برای ارزیابی سطح احساس تنهایی و وضعیت تحصیلی با در نظر گرفتن متغیرهای مورد استفاده در پژوهش و پرسشنامه مورد استفاده است تا بتوان با استفاده از آن چاره‌ای اندیشید. این پژوهش باهدف بررسی فرضیات زیر طراحی و اجرا شد:

۱. بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب‌آوری دانشجویان رابطه وجود دارد.
۲. بین رضایت از رشته تحصیلی با احساس تنهایی دانشجویان رابطه وجود دارد.
۳. بین رضایت از رشته تحصیلی با عزت نفس دانشجویان رابطه وجود دارد.
۴. بین عزت نفس با تاب‌آوری دانشجویان رابطه وجود دارد.
۵. بین عزت نفس با تاب‌آوری دانشجویان رابطه وجود دارد.
۶. عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب‌آوری دانشجویان نقش میانجی دارد.

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد. به طوری که در این تحقیق از روش معادلات ساختاری برای تجزیه و تحلیل داده ها با کمک نرم افزار smart pls استفاده شده است.

پرسشنامه عزت نفس: مقیاس عزت نفس

USRS برای عزت نفس که از نظریه درمان مراجع محور کارل راجرز نشأت گرفته است. در این نظریه مفهوم توجه به خود مشروط؛ شبیه مفهوم توجه مثبت مشروط در درمان مراجع محور است. این مقیاس شامل ۲۰ گویه است که توسط تیز و همکاران ۱۹۹۵ طراحی شده است آلفای کرونباخ ۰/۸۹ را در یک نمونه گزارش کردند. اسمیت و بتز ۲۰۰۲ آلفای ۰/۹ روز گزارش کردند که نشان دهنده اعتبار همسانی درونی کافی این مقیاس است. پاسخ ها روی یک مقیاس لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) قرار دارند. گویه های ۴_۵_۱۰_۱۳_۱۷_۱۸_۱۹ به صورت معکوس نمره گذاری می شوند. [۱۷]

پرسشنامه تاب آوری: این پرسشنامه را کانر دیوید سون در سال ۲۰۰۳ با مرور منابع پژوهشی ۱۹۹۱_۱۹۷۹ حوزه تاب آوری، جهت اندازه گیری قدرت مقابله با فشار و تهدید کردند و معتقدند که این ابزار قادر به تفکیک افراد تاب آوری از غیر تاب آور است. هدف این پرسشنامه سنجش میزان تاب آوری و قدرت مقابله با فشار و تهدید است.

نمره گذاری پرسشنامه تاب آوری شامل ۲۵ سؤال است که در مقیاس لیکرت از کاملاً نادرست با نمره صفر تا همیشه درست با نمره ۴ نمره گذاری شده اند.

نمره کل پرسشنامه از حاصل جمع نمره سؤالات به دست می آید و عددی بین صفر تا ۱۰۰ است. این پرسشنامه دارای

یک نمره کل است که این کار جهت سنجش پایایی بوده است. [۱۸]

پرسشنامه احساس تنهایی: پرسشنامه احساس تنهایی توسط راسل و پیلوا و کورتونا در سال ۱۹۸۰ ساخته شد که شامل ۲۰ سؤال و به صورت ۴ گزینه ای، ۱۰ جمله منفی و ۱۰ جمله مثبت است. در این پرسشنامه هرگز امتیاز (۱)، به ندرت امتیاز (۲)، گاهی امتیاز (۳) و همیشه امتیاز (۴) دارد. ولی امتیاز سؤالات ۱، ۵، ۶، ۹، ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۱۹، ۲۰ برعکس است؛ یعنی هرگز (۴)، به ندرت (۳)، گاهی (۲) و همیشه امتیاز (۱) را دارد. دامنه نمره ها بین ۲۹ (حداقل) و ۸۰ (حداکثر) است؛ بنابراین میانگین نمره ۵۰ است. نمره بالاتر میانگین بیانگر شدت بیشتر تنهایی است. [۱۹]

پایایی این آزمون در نسخه جدید تجدیدنظر شده ۰/۷۸ گزارش شد. پایایی آزمون به روش باز آزمایی توسط راسل، پیلوا و فرگوسن (۱۹۷۸) ۰/۸۹ گزارش شده است. این مقیاس توسط شکرشکن و میردیریوند ترجمه و پس از اجرای مقدماتی و اصلاحات به کار گرفته شد [۲۰]

پرسشنامه رضایت از رشته تحصیلی: آموزش عالی به عنوان مهم ترین نهاد آموزشی هر جامعه می تواند سهم به سزایی در رشد و توسعه کشورها داشته باشد.

هدایت درست دانش آموزان به دانشگاه ها و کمک به نزدیک کردن علایق و رشته تحصیلی افراد می تواند از هدر رفتن استعداد و نیروی جوانی و منابع ملی جلوگیری کند [۲۱] با این وصف دیده می شود که ورود به دانشگاه، تغییرات عمده ای در زندگی اجتماعی، خانوادگی و فردی دانشجوی به وجود می آورد بنابراین دوره دانشجویی مقطعی بسیار حساس است. رضایت از رشته تحصیلی در سلامت روان و حتی پیشرفت تحصیلی دانشجویان تأثیر می گذارد.

عنبری و همکاران (۱۳۹۲) در تلاش به منظور سنجش میزان رضایت دانشجویان از رشته تحصیلی خود اقدام به ساخت مقیاسی کردند. [۲۲]

پرسشنامه دموگرافیک: پرسشنامه پژوهشگر ساخته اطلاعات دموگرافیک با ۸ سؤال در مورد سن، تأهل، معدل، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، بومی تهران بودن، مذهب و جنسیت است.

برای محاسبه حجم نمونه از روش جدول مورگان استفاده گردید. با توجه به این که حجم جامعه آماری حدود ۵۰۰۰ نفر برآورد شد لذا در جدول مورگان تعداد نمونه ۳۸۴ نفر تعیین شد؛ بنابراین حجم نمونه ۳۸۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به عنوان مشارکت کننده در تحقیق تعیین شد.

روش نمونه گیری به صورت خوشه ای و با نسبت مساوی بین ۱۰ دانشکده وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران تعیین می شود. بدین صورت از هر دانشکده ۴۰ نفر انتخاب شدند. به دلیل این که امکان دارد برخی پرسشنامه ها برگشت داده نشود لذا تعداد پرسشنامه های توزیعی بیشتر از حجم نمونه انجام گردید.

یافته ها

در پژوهش حاضر از روش معادلات ساختاری برای تجزیه و تحلیل داده ها با کمک نرم افزار smart pls استفاده شده

است. مدل تحقیق در شکل ۱ در حالت ضرایب استاندارد و بارهای عاملی سؤال های پرسشنامه ارائه شده است. نتایج نشان می دهد که بارهای عاملی همه گویه ها بیشتر از مقدار ۰/۵ است بنابراین روایی سازه ابزار تحقیق مورد تأیید قرار می گیرد.

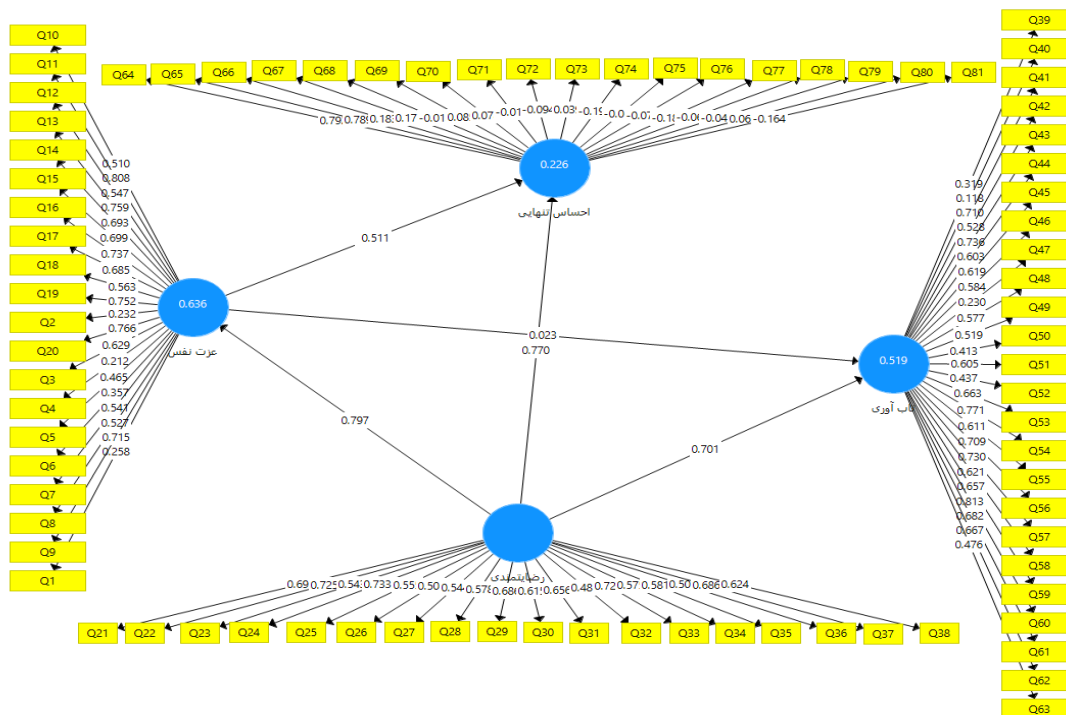
در شکل ۲ و ۳ مدل تحقیق در حالت معنی داری ارائه شده است. نتایج آزمون فرضیه ها بر اساس این شکل ها بررسی می شود.

آزمون فرضیه های تحقیق فرضیه اول

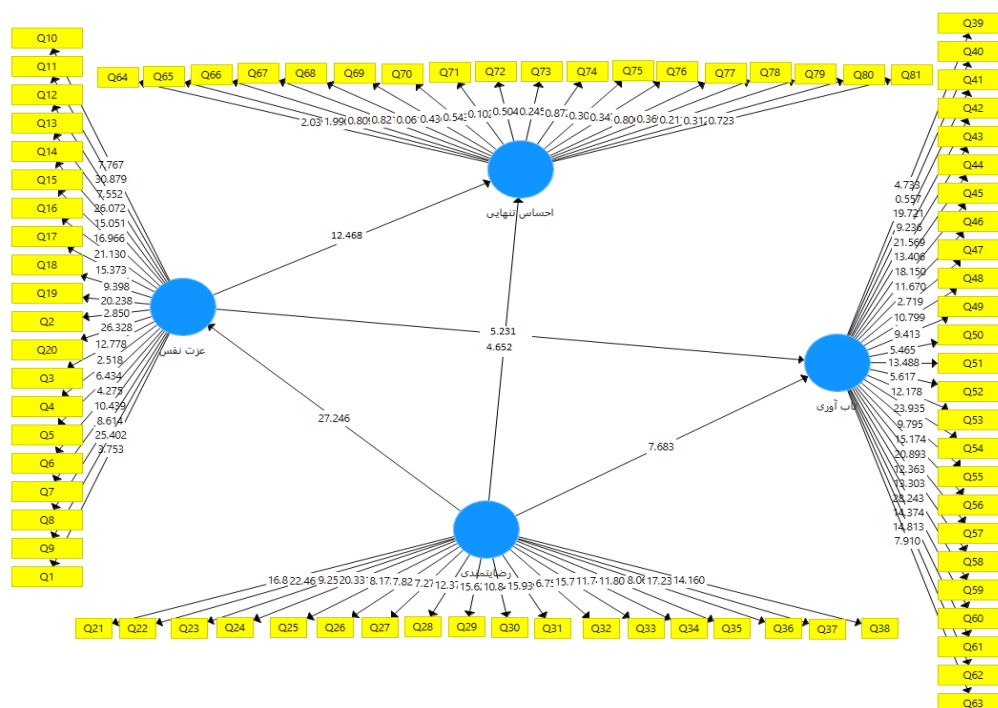
بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به شکل ۳ مقدار آماره t به دست آمده برای متغیر رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان از رشته تحصیلی برابر با $7/683$ است که خارج از بازه از $1/96+$ و $1/96-$ است. بر اساس مقادیر P (کوچکتر از 5 صدم) یا T (بزرگتر از $1/96$) با اطمینان 99 درصد می توان گفت که فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید شده است. ؛ بنابراین نتیجه می گیریم که رضایت از رشته تحصیلی بر تاب آوری دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد با به عبارتی دیگر بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

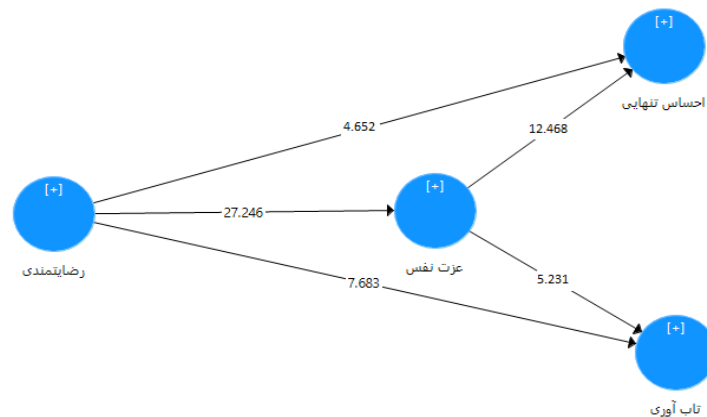

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری در حالت ضرایب استاندارد و بارهای عاملی

شکل ۲. مدل معادلات ساختاری در حالت معنی داری

شکل ۳. مدل معادلات ساختاری در حالت معنی داری (بدون متغیرهای پنهان)

فرضیه دوم

بین رضایت از رشته تحصیلی با احساس تنهایی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به شکل ۳ مقدار آماره t به دست آمده برای متغیر رضایت با احساس تنهایی دانشجویان از رشته تحصیلی برابر با $4/652$ است که خارج از بازه از $1/96$ و $-1/96$ است. بر اساس مقادیر P (کوچکتر از 5 صدم) یا T (بزرگتر از $1/96$) با اطمینان 99 درصد می توان گفت که فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید شده است. بنابراین نتیجه می گیریم که رضایت از رشته تحصیلی بر احساس تنهایی دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد با به عبارتی دیگر بین رضایت از رشته تحصیلی با احساس تنهایی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم

بین رضایت از رشته تحصیلی با عزت نفس دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به شکل ۳ مقدار آماره t به دست آمده برای متغیر رضایت با عزت نفس دانشجویان از رشته تحصیلی برابر با $27/246$ است که خارج از بازه از $1/96$ و $-1/96$ است. بر اساس مقادیر P (کوچکتر از 5 صدم) یا T (بزرگتر از $1/96$) با اطمینان 99 درصد می توان گفت که فرض H_0 رد و فرض H_1

تأیید شده است. بنابراین نتیجه می گیریم که رضایت از رشته تحصیلی بر عزت نفس دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد با به عبارتی دیگر بین رضایت از رشته تحصیلی با عزت نفس دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم

بین عزت نفس با تاب آوری دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به شکل ۳ مقدار آماره t به دست آمده برای متغیر عزت نفس با تاب آوری دانشجویان از رشته تحصیلی برابر با $5/231$ است که خارج از بازه از $1/96$ و $-1/96$ است. بر اساس مقادیر P (کوچکتر از 5 صدم) یا T (بزرگتر از $1/96$) با اطمینان 99 درصد می توان گفت که فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید شده است. بنابراین نتیجه می گیریم که عزت نفس بر تاب آوری دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد با به عبارتی دیگر بین عزت نفس با تاب آوری دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه پنجم

بین عزت نفس با تاب آوری دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به شکل ۳ مقدار آماره t به دست آمده برای متغیر عزت نفس با احساس تنهایی دانشجویان از رشته تحصیلی برابر با

۱۲/۴۶۸ است که خارج از بازه از ۱/۹۶+ و ۱/۹۶- است. بر اساس مقادیر P (کوچکتر از ۵ صدم) یا T (بزرگتر از ۱/۹۶) با اطمینان ۹۹ درصد می توان گفت که فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید شده است. بنابراین نتیجه می گیریم که عزت نفس بر احساس تنهایی دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد با به عبارتی دیگر بین عزت نفس با احساس تنهایی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ششم

عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان نقش میانجی دارد. برای آزمون نقش میانجی عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان از آزمون سوبل استفاده شده است. در آزمون سوبل، یک مقدار Z-Value از طریق فرمول زیر به دست می آید که در صورت بیشتر شدن این مقدار از ۱/۹۶ می توان در سطح اطمینان ۹۵ درصد، معنادار بودن تأثیر میانجی یک متغیر را تأیید کرد.

$$Z - Value = \frac{a \times b}{\sqrt{(b^2 \times S^2a) + (a^2 \times S^2b) + (S \times S^2b)}}$$

در این فرمول (a) برابر با مقدار ضریب مسیر بین متغیر مستقل و میانجی، (b) برابر با مقدار ضریب مسیر میان متغیر میانجی و وابسته؛ (c) برابر با مقدار ضریب مسیر بین متغیر مستقل و وابسته؛ (Sa) مقدار خطای استاندارد میان مسیر متغیر مستقل و میانجی و (Sb) مقدار خطای استاندارد میان مسیر متغیر میانجی و وابسته است.

با جایگذاری در فرمول فوق، مقدار ۸/۲۴۵ برای فرضیه فوق دست می آید. همان طور که مشاهده شد، مقدار Z-Value حاصل از آزمون سوبل برابر با ۸/۲۴۵ شد و به دلیل بیشتر بودن از ۱/۹۶

می توان اظهار داشت که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، تأثیر متغیر عزت نفس بر رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان معنادار است؛ بنابراین نتیجه گرفته می شود که عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان نقش میانجی دارد.

با جایگذاری در فرمول فوق، مقدار ۸/۲۴۵ برای فرضیه فوق به دست می آید. همان طور که مشاهده شد، مقدار Z-Value حاصل از آزمون سوبل برابر با ۸/۲۴۵ شد و به دلیل بیشتر بودن از ۱/۹۶ می توان اظهار داشت که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، تأثیر متغیر عزت نفس بر رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان معنادار است؛ بنابراین نتیجه گرفته می شود که عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان نقش میانجی دارد.

فرضیه هفتم

عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب آوری دانشجویان نقش میانجی دارد.

برای آزمون نقش میانجی عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با احساس تنهایی دانشجویان از آزمون سوبل استفاده شده است.

با جایگذاری فرمول سوبا، مقدار ۱۲/۳۷۴ برای فرضیه فوق دست می آید. همان طور که مشاهده شد، مقدار Z-Value حاصل از آزمون سوبل برابر با ۱۲/۳۷۴ شد و به دلیل بیشتر بودن از ۱/۹۶ می توان اظهار داشت که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، تأثیر متغیر عزت نفس بر رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با احساس تنهایی دانشجویان معنادار است؛ بنابراین نتیجه گرفته می شود که عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با احساس تنهایی دانشجویان نقش میانجی دارد.

جدول ۱. نتایج آزمون تی مقایسه عزت نفس بر اساس متغیرهای دموگرافی

	آزمون تی			آزمون لوین	
	اختلاف میانگین ها	سطح معنی داری	درجه آزادی	آماره t	آماره F
جنسیت	۰/۳۸۶	۰/۲۱۷	۳۸۳	۱/۱۴۷	۰/۴۳۵
تأهل	۰/۲۱۷	۰/۰۳۶	۳۸۳	۱/۲۱۸	۰/۷۸۲
سن	۰/۱۶۷	۰/۲۱۹	۳۸۳	۰/۴۱۸	۰/۶۳۵
معدل	۱/۸۷۵	۰/۰۰۰	۳۸۳	۳/۶۹۸	۱/۱۵۳
رشته تحصیلی	۱/۶۸۵	۰/۰۰۰	۳۸۳	۶/۳۲۷	۱/۲۷۴
مقاطع تحصیلی	۱/۴۳۹	۰/۰۰۰	۳۸۳	۳/۱۷۸	۰/۹۵۴

فرضیه نهم

بین متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) با رضایت از رشته تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

برای آزمون فرضیه فوق از آزمون مقایسه میانگین ها با نرم افزار SPSS استفاده شده است. نتایج در جدول ۲ ارائه شده است.

نتیجه حاصل از تساوی واریانس ها در آزمون تی نشان می دهد که میزان F به دست آمده از آزمون لوین معنادار نبوده و دلالت بر تساوی واریانس ها دارد؛ بنابراین برای بررسی فرضیه های تحقیق از ردیف اول جدول نتایج آزمون t با دو نمونه مستقل استفاده می کنیم.

نتایج تحلیل آزمون t با دو نمونه مستقل گویای آن است که میانگین های میزان رضایت از رشته تحصیلی بین دو گروه از افراد با جنسیت مختلف (زنان و مردان) و همچنین افراد با سن مختلف افراد متأهل و مجرد و همچنین افراد در مقاطع تحصیلی مختلف تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر آمار t برای این متغیرها برابر کمتر از مقدار ملاک ۱/۹۶ است و همچنین مقدار سطح معناداری برابر بیشتر از مقدار ۰/۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر رد و فرض یک تحقیق را نمی توان رد کرد. پس نتیجه گرفته می شود

فرضیه هشتم

بین متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) با عزت نفس دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

برای آزمون فرضیه فوق از آزمون مقایسه میانگین ها با نرم افزار SPSS استفاده شده است.

نتیجه حاصل از تساوی واریانس ها در آزمون T نشان می دهد که میزان F به دست آمده از آزمون لوین معنادار نبوده و دلالت بر تساوی واریانس ها دارد؛ بنابراین برای بررسی فرضیه های تحقیق از ردیف اول جدول نتایج آزمون t با دو نمونه مستقل استفاده می کنیم.

نتایج تحلیل آزمون t با دو نمونه مستقل گویای آن است که میانگین های میزان عزت نفس بین دو گروه زنان (۳/۴۹۷) و مردان (۳/۸۶۵) تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر آمار t برابر کمتر از مقدار ملاک ۱/۹۶ است و همچنین مقدار سطح معناداری برابر ۰/۷۱۲ و بیشتر از مقدار ۰/۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر رد و فرض یک تحقیق را نمی توان رد کرد. پس نتیجه گرفته می شود که تفاوت معناداری بین میزان عزت نفس در بین زنان و مردان وجود ندارد. همچنین نتایج نشان می دهد که میزان عزت نفس در بین دو گروه افراد متأهل و مجرد و همچنین بین افراد با سطوح مختلف سن اختلاف معنی داری وجود ندارد.

همچنین بین افراد در مقاطع مختلف تحصیلی وجود ندارد.

که تفاوت معناداری بین میزان رضایت از رشته تحصیلی در بین زنان و مردان، افراد با سطوح سن مختلف، افراد متأهل و مجرد و

جدول ۲. نتایج آزمون تی مقایسه رضایت از رشته تحصیلی بر اساس متغیرهای دموگرافی

آزمون تی برای برابری واریانس‌ها				آزمون لوین	
اختلاف میانگین‌ها	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	آماره t	سطح معنی‌داری	آماره F
جنسیت	۰/۱۷۸	۰/۲۱۸	۱/۰۶۳	۳۸۳	۰/۶۴۵
تأهل	۰/۶۴۲	۰/۴۶۲	۱/۲۴۵	۳۸۳	۰/۳۷۴
سن	۰/۳۴۵	۰/۲۱۷	۰/۸۷۴	۳۸۳	۰/۲۱۸
معدل	۱/۲۱۷	۰/۲۷۴	۳/۶۹۸	۳۸۳	۰/۰۰۰
رشته تحصیلی	۱/۰۸۶	۰/۳۶۵	۶/۳۲۷	۳۸۳	۰/۰۰۰
مقاطع تحصیلی	۰/۷۴۵	۰/۰۸۷	۱/۱۷۸	۳۸۳	۰/۲۱۷

این متغیرها برابر کمتر از مقدار ملاک ۱/۹۶ است و همچنین مقدار سطح معناداری برابر بیشتر از مقدار ۰/۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر رد و فرض یک تحقیق را نمی‌توان رد کرد. پس نتیجه گرفته می‌شود که تفاوت معناداری بین میزان رضایت از رشته تحصیلی در بین زنان و مردان، افراد با سطوح سن مختلف، افراد متأهل و مجرد و همچنین بین افراد در مقاطع مختلف تحصیلی وجود ندارد.

البته دیگر نتایج نشان می‌دهد که میزان رضایت از رشته تحصیلی در بین افراد مورد مطالعه بر اساس معدل و رشته تحصیلی اختلاف معنی‌داری وجود دارد. درواقع نتایج نشان می‌دهد که داشتن معدل بالاتر در تحصیل باعث افزایش رضایت از رشته تحصیلی دانشجویان می‌شود. همچنین میزان رضایت از رشته تحصیلی افراد بر اساس رشته تحصیلی متفاوت است. درواقع افرادی که از رشته بهتری بر اساس رویکرد جامعه برخوردار هستند دارای رضایت از رشته تحصیلی بالاتری نیز خواهند بود.

فرضیه دهم

بین متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) با تاب‌آوری دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

برای آزمون فرضیه فوق از آزمون مقایسه میانگین‌ها با نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. نتایج در جدول ۳ ارائه شده است.

نتیجه حاصل از تساوی واریانس‌ها در آزمون تی نشان می‌دهد که میزان F به‌دست‌آمده از آزمون لوین معنادار نبوده و دلالت بر تساوی واریانس‌ها دارد؛ بنابراین برای بررسی فرضیه‌های تحقیق از ردیف اول جدول نتایج آزمون t با دو نمونه مستقل استفاده می‌کنیم.

نتایج تحلیل آزمون t با دو نمونه مستقل گویای آن است که میانگین‌های میزان رضایت از رشته تحصیلی بین دو گروه از افراد با جنسیت مختلف (زنان و مردان) و همچنین افراد با سن مختلف، افراد متأهل و مجرد و همچنین افراد در مقاطع تحصیلی مختلف تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر آمار t برای

نتیجه حاصل از تساوی واریانس‌ها در آزمون تی نشان می‌دهد که میزان F به دست آمده از آزمون لوین معنادار نبوده و دلالت بر تساوی واریانس‌ها دارد؛ بنابراین برای بررسی فرضیه‌های تحقیق از ردیف اول جدول نتایج آزمون t با دو نمونه مستقل استفاده می‌کنیم.

نتایج تحلیل آزمون t با دو نمونه مستقل گویای آن است که میزان تاب‌آوری بین دو گروه از دانشجویان مورد مطالعه بر اساس تأهل، سن، معدل و رشته تحصیلی تفاوت معناداری وجود ندارد. درواقع میزان تاب‌آوری در افراد مورد مطالعه با رشته‌های مختلف تحصیلی و یا وضعیت تأهل یکسان است و تفاوت معنی‌داری بین آن‌ها وجود ندارد.

جدول ۳. نتایج آزمون تی مقایسه تاب‌آوری بر اساس متغیرهای دموگرافی

آزمون لوین	آزمون تی برای برابری واریانس‌ها			اختلاف میانگین‌ها	
	آماره F	سطح معنی‌داری	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
جنسیت	۰/۴۱۲	۰/۲۱۵	۴/۱۴۷	۳۸۳	۰/۰۰۰
تأهل	۰/۰۸۸	۰/۷۴۵	۰/۲۱۸	۳۸۳	۰/۲۱۷
سن	۰/۳۶۵	۰/۳۹۸	۳/۴۱۸	۳۸۳	۰/۳۸۶
معدل	۰/۸۷۴	۰/۲۱۴	۳/۶۹۸	۳۸۳	۰/۴۷۵
رشته تحصیلی	۱/۱۲۴	۰/۱۴۷	۴/۳۲۷	۳۸۳	۰/۶۸۵
مقاطع تحصیلی	۰/۹۸۵	۰/۳۸۲	۶/۱۷۸	۳۸۳	۰/۰۰۰

البته نتایج نشان می‌دهد که میزان تاب‌آوری در بین زنان و مردان متفاوت است و دانشجویان پسر از تاب‌آوری بیشتری برخوردار هستند. همچنین میزان تاب‌آوری در دانشجویان با مقاطع تحصیلی نیز متفاوت است و تفاوت معنی‌داری بین آن‌ها وجود دارد.

فرضیه یازدهم

بین متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) با احساس تنهایی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

برای آزمون فرضیه فوق از آزمون مقایسه میانگین‌ها با نرم افزار SPSS استفاده شده است. نتایج در جدول ۴ ارائه شده است. نتیجه حاصل از تساوی واریانس‌ها در آزمون تی نشان می‌دهد که میزان F به دست آمده از آزمون لوین معنادار نبوده و دلالت بر تساوی واریانس‌ها دارد؛ بنابراین برای بررسی فرضیه‌های تحقیق از ردیف اول جدول نتایج آزمون t با دو نمونه مستقل استفاده می‌کنیم.

جدول ۴. نتایج آزمون تی مقایسه احساس تنهایی بر اساس متغیرهای دموگرافی

اختلاف میانگین‌ها	آزمون تی برای برابری واریانس‌ها			آزمون لوین		جنسیت
	سطح معنی داری	درجه آزادی	آماره t	سطح معنی داری	آماره F	
۰/۳۵۰	۰/۴۷۵	۳۸۳	۱/۰۸۹	۰/۴۴۲	۰/۳۲۸	جنسیت
۰/۲۱۱	۰/۲۸۶	۳۸۳	۱/۳۶۱	۰/۲۴۹	۰/۷۱۱	تأهل
۰/۱۸۶	۰/۴۴۵	۳۸۳	۰/۷۴۵	۰/۶۵۴	۱/۳۲۸	سن
۰/۳۰۷	۰/۱۳۶	۳۸۳	۱/۲۱۵	۰/۲۱۴	۰/۶۵۴	معدل
۰/۴۸۵	۰/۲۱۵	۳۸۳	۱/۶۸۵	۰/۲۸۷	۱/۵۴۸	رشته تحصیلی
۰/۱۳۹	۰/۱۷۵	۳۸۳	۱/۱۰۲	۰/۱۳۸	۱/۷۳۸	مقاطع تحصیلی

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه برای بررسی نقش میانجی عزت نفس با رضایت از رشته تحصیلی، تاب‌آوری و احساس تنهایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام گرفت چراکه دانشجویان علوم پزشکی در شرایط مختلف سخت بالینی و چالش‌های تحصیلی قرار می‌گیرند (۲۳) بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، نتیجه می‌گیریم که رضایت از رشته تحصیلی بر تاب‌آوری دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد یا به‌عبارتی دیگر بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب‌آوری دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. (۲۴) نتایج پژوهش حاضر را تأیید می‌کند. طبق یافته‌های پژوهش تاب‌آوری رابطه معناداری با رضایت از رشته تحصیلی دارد.

در یافته‌های پژوهش حاضر بین رضایت از رشته تحصیلی با احساس تنهایی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. طبق نتایج پژوهش [۲۵]، وجود حسی از حضور، تأثیر چشمگیری بر کاهش احساس تنهایی محصلین دارد که این امر باعث افزایش رضایت تحصیلی در آنان می‌شود.

طبق نتایج این پژوهش بین رضایت از رشته تحصیلی بر عزت نفس دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین

طبق پژوهش [۲۶] افرادی که دارای عزت نفس بالاتر بودند، نسبت به افراد با عزت نفس پایین، از وضعیت تحصیلی مطلوب‌تری برخوردارند؛ بنابراین احتمالاً می‌توان برای پیشبرد وضعیت تحصیلی می‌توان از روش‌های تقویت عزت نفس بهره برد.

طبق پژوهش حاضر عزت نفس بر تاب‌آوری دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد. پژوهشی [۲۷] نشان داد که بین تاب‌آوری و عزت نفس رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. همچنین برخی از محققان و صاحب‌نظران حیطه تاب‌آوری [۲۸] بر این باورند که عزت نفس از ویژگی‌های افراد تاب‌آور است. با توجه به نتایج این پژوهش عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با تاب‌آوری دانشجویان نقش میانجی دارد. طبق نتایج پژوهش عزت نفس در رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با احساس تنهایی دانشجویان نقش میانجی دارد. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که میزان عزت نفس در بین افراد مورد مطالعه بر اساس معدل، رشته تحصیلی و مقاطع تحصیلی اختلاف معنی داری وجود دارد. درواقع نتایج نشان می‌دهد که داشتن معدل بالاتر در تحصیل باعث افزایش عزت نفس دانشجویان می‌شود. همچنین

میزان عزت نفس افراد بر اساس رشته تحصیلی و مقطع تحصیلی متفاوت است. درواقع افرادی که از رشته بهتری بر اساس رویکرد جامعه برخوردار هستند دارای عزت نفس بالاتری نیز خواهند بود. افرادی که مقطع تحصیلی آن‌ها بالاتر است نیز از عزت نفس بیشتری برخوردارند. حتی مطالعات نشان دهنده این است که بین رضایت از رشته تحصیلی با سلامت روان و پیشرفت تحصیلی نیز ارتباط وجود دارد و این رضایت از رشته تحصیلی می‌تواند به‌راستی تأثیرات مختلفی بر بقیه موضوعات و ابعاد زندگی دانشجوی داشته باشد دانشجوی تاب آور در شرایط سخت به‌جای اضطراب، از مؤلفه‌ها استفاده می‌نماید. او به‌جای حس ناکامی و شکست، احساسات و هیجانات خود را شناخته و کنترل و مدیریت می‌نماید. (۲۹)

درنهایت می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که با توجه به یافته‌های پژوهش، بین میزان رضایت از رشته تحصیلی در بین افراد مورد مطالعه بر اساس معدل و رشته تحصیلی اختلاف معنی‌داری وجود دارد. درواقع، نتایج نشان می‌دهد که داشتن معدل بالاتر در تحصیل باعث افزایش رضایت از رشته تحصیلی دانشجویان می‌شود. همچنین میزان رضایت از رشته تحصیلی افراد بر اساس رشته تحصیلی متفاوت است. درواقع افرادی که از

رشته بهتری بر اساس رویکرد جامعه برخوردار هستند دارای رضایت از رشته تحصیلی بالاتری نیز خواهند بود. نتایج تحلیل آزمون t با دو نمونه مستقل گویای آن است که میزان احساس تنهایی بین دانشجویان مورد مطالعه بر اساس متغیرهای دموگرافی (جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی) اختلاف معنی‌داری وجود ندارد. درواقع متغیرهای جنسیت، وضعیت تأهل، سن، معدل، رشته تحصیلی، مقاطع تحصیلی تأثیری بر میزان احساس تنهایی دانشجویان ندارد.

پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آینده، سایر عواملی که می‌توانند در این راستا مؤثر باشند، مدنظر قرار گیرند. در این پژوهش تنها دانشجویان رشته علوم پزشکی تهران مورد بررسی قرار گرفته‌اند، پیشنهاد می‌شود دانشجویان سایر رشته‌های تحصیلی نیز مورد بررسی قرار گیرند و علاوه بر این نقش متغیرهای میانجی دیگری را در این مدل بسنجند.

تشکر و قدردانی

سپاس از همه کسانی که ما را در این پروژه یاری رساندند.

References

- [1]. Anbari Z, Jamilian H, Rafiee M, Qomi M, Moslemi Z. The relationship between students' satisfaction with major, mental health and academic achievement in Arak University of Medical Sciences. *Iranian journal of medical education*. 2013 Sep 10;13(6):489-97.
- [2]. Węsierska K, Louis KO, Wesierska M, Porwoł I. Changing Polish university students' attitudes toward cluttering. *Journal of fluency disorders*. 2021 Mar 1;67:105828.
- [3]. Gao J, Davis LK, Hart AB, Sanchez-Roige S, Han L, Cacioppo JT, Palmer AA. Genome-wide association study of loneliness demonstrates a role for common variation. *Neuropsychopharmacology*. 2017 Mar;42(4):811-21.
- [4]. Motley C, Linder C. Together—The Healing Power of Human Connection in a Sometimes Lonely World. *Family Medicine*. 2021;53(3):229-30.
- [5]. Hughes C. The relationship of use of the internet and loneliness among college students. Boston College; 1999.
- [6]. Alaviani M, Pourteimour S, Alahverdi N. A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN LIFESTYLE AND LONELINESS IN THE STUDENTS OF URMIA UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCE IN 2019. *Nursing and Midwifery Journal*. 2022 Apr 10;20(1):75-84.
- [7]. VanMeter F, Cicchetti D. Resilience. In *Handbook of clinical neurology* 2020 Jan 1 (Vol. 173, pp. 67-73). Elsevier.
- [8]. Mahdavianfard R, Sepehri Shamlou Z, Zahed H. The effectiveness of life review therapy on loneliness and resilience in divorced single parent mothers. *Journal of Woman and Family Studies*. 2019 Sep 23;7(2):137-55.
- [9]. Tahereh Keshtkaran.M.A, (2009).The Relationship Between Students of Shiraz University,Knowledge & Research Applied Psychology,11(39),69.magiran.com/p814604.
- [10].Azemi K, Garavand Y, MAKTABI G. Predicting of Satisfaction with the Field of Study and Career Future Based on Family, Career and Individual Factors in Mashhad University of Medical Sciences Students, 2020, 1710-1722.
- [11].Behnamfar R, Zameni F, Enayati T. Effect of dissatisfaction with academic field on class silence behavior. *Education Strategies in Medical Sciences*. 2015 Jul 10;8(3):145-9.
- [12].Dedar TM, Soraya TD, BAYAT M, Fekri SM. Role of attitude toward the field of education and career future, the feeling of loneliness and Sleeping Quality in predicting Students' educational exhaustion, (2020): 1804-1813
- [13].Saadat S, Etemadi O, Nilforooshan P. The relationship between resilience and attachment styles with academic. *Research in Medical Education*. 2015 Dec 10;7(4):46-55.
- [14].Hewitt,Johnp.(2009).Oxford Handbook of Positive Psychology.Oxford University Press.pp.217-24.ISBN 978-0195187343.
- [15].Aghajari P, Hosseinzadeh M, Mahdavi N, Hashtroudizadeh M, Vahidi M. The effectiveness of life skills training on intrinsic and extrinsic learning motivation, academic achievement, and self-esteem in nursing students. *Journal of Nursing Education*. 2015 Aug

[۱۶]. پرسشنامه عزت نفس بتز و همکاران ۱۹

[۱۷]. پرسشنامه تاب آوری کانر دیوید سون ۲۰۰۳

[۱۸]. پرسشنامه احساس تنهایی راسل، پیلوا و کورتونا در سال ۱۹۸۰

[۱۹]. پرسشنامه احساس تنهایی راسل، پیلوا و فرگوسن ۱۹۷۸

[۲۰]. ارزیابی انتخاب رشته و تأثیر آن بر رضایت تحصیلی دانشجویان، ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰

[۲۱]. پرسشنامه رضایتمندی تحصیلی عنبری و همکاران، ۱۳۹۲

[۲۲]. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۲۲ (۱۰۰۶۷۵)، ۳۲۶-۳۲۲، تاب آوری دانشجویی، مدرس مریم

- [۲۳]. مهدوی زاده، مهدی. (۱۳۹۵). رابطه تاب‌آوری و خودکارآمدی با رضایت از رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی. ۸۳-۱.
- [۲۴]. گراوند، هوشنگ، عبدالحی مقدم، مریم، & سبزیان، سعیده. (۱۴۰۰). تأثیر حضور آموزشی، اجتماعی و شناختی آنلاین بر رضایت تحصیلی با میانجی‌گری احساس تنهایی در دانش‌آموزان دختر تیزهوش دوره دوم دبیرستان. رویکردهای نوین آموزشی، doi: 10.22108/nea.2022.133196.1761810.
- [۲۵]. حسینی، محمدعلی، دژکام، محمود، میرلاشاری، ژیل. (۱۳۸۶). همبستگی عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان توان‌بخشی دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی تهران. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۷(۱)، ۱۳۷-۱۴۲.
- [۲۶]. رضایی، مریم، (۱۳۹۱)، بررسی ارتباط تاب‌آوری با عزت نفس و حمایت اجتماعی نوجوانان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خلیج فارس.
- [۲۷]. علیزاده، حمید، (۱۳۹۲)، تاب‌آوری روان‌شناختی: بهزیستی روانی و اختلال‌های رفتاری، چاپ اول، تهران: ارسباران
- [۲۸]. عنبري زهره، جمیلیان حمیدرضا، رفیعی محمد، قمی مهین، مسلمی زهرا، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳ (۶۵۶)، ۴۸۹-۴۹۷، رابطه رضایت از رشته تحصیلی با سلامت روان و پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک